

Sygn. akt V CSK 579/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa F. Spółki z o.o. we W.

przeciwko Z. N. i D. Z.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 maja 2016 r.,

skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Gospodarczego
we W.

z dnia 14 maja 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu we W. do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka F. spółka z o.o. we W. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych Z. N. i D. Z. kwoty 50 000 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 40 378,14 zł od dnia 10 grudnia 2002 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 9 621,86 zł od dnia 17 grudnia 2002 r. do dnia zapłaty.

W dniu 2 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy we W. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, zgodny z żądaniem pozwu. Pozwani wnieśli od tego nakazu sprzeciwy, w których żądali oddalenia powództwa.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2014 r. Sąd Rejonowy we W. zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 50 000 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi - od kwoty 40 378,14 zł od dnia 10 grudnia 2002 r. do dnia zapłaty i od kwoty 9 621,86 zł od dnia 17 grudnia 2002 r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 17 kwietnia 2003 r. R. T. P. spółka z o.o. - wierzyciel Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. z siedzibą we W. złożył wniosek o ogłoszenie jej upadłości. Spółka już na długo przed zgłoszeniem wniosku o ogłoszenie upadłości była w trudnej sytuacji finansowej. Od roku 1998 do 17 sierpnia 2003 r. Spółka wypracowywała stratę (w każdym roku), a łączny jej poziom za wskazany okres wynosił 6 372 662,76 zł. Wskaźniki płynności kształtowały się znacznie poniżej norm uznawanych za bezpieczne, a kapitał obrotowy był ujemny. W latach 2001-2002 Spółka była deficytowa, jej kapitał własny był ujemny, a zobowiązania Spółki przewyższały jej należności.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 12 marca 2003 r. (sygnatura akt VI GNc .../03) Sąd Okręgowy w L. w sprawie z powództwa P. M. T. spółka z o.o. z siedzibą w L. nakazał Towarzystwu Leasingowemu B. spółce z o.o. we W. zapłacić kwotę 115 839,95 zł z ustawowymi odsetkami oraz kosztami postępowania w wysokości 5 463 zł. Nakaz zapłaty uprawomocnił się.

Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2003 r., Sąd Rejonowy w sprawie o sygnaturze akt VIII U .../03 ogłosił upadłość Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. z siedzibą we W. W postępowaniu upadłościowym na liście wierzytelności ujęto (w kategorii VI) również wierzytelność P. M. T. spółki z o.o. stwierdzoną nakazem

zapłaty z dnia 12 marca 2003 r. z odsetkami oraz kosztami procesu - w łącznej wysokości 132 065,55 zł. Postanowieniem z dnia 28 marca 2006 r., Sąd umorzył postępowanie upadłościowe z powodu braku środków na pokrycie jego kosztów. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd wskazał, że majątek Spółki w dniu otwarcia upadłości wynosił zasadniczo 795 031,28 zł w należnościach oraz inwestycjach krótkoterminowych. Wierzytelności przysługujące dłużnikowi były w przeważającej części nieściągalne. W toku postępowania do masy upadłości wpłynęło 240 203,62 zł, na pokrycie bieżących zobowiązań dłużnika wydatkowano 233 488,29 zł. Na dzień 20 lutego 2006 r. stan środków w masie wynosił 6 991,16 zł.

W dniu 27 lutego 2009 r. P. M. T. spółka z o.o. zawarła z F. spółką z o.o. z siedzibą we W. umowę cesji (datowaną na dzień 21 kwietnia 2008 r.), na podstawie której przelała na tę Spółkę wierzytelność przysługującą jej względem Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. w łącznej wysokości 132 065,55 zł, potwierdzonej na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym VIII U .../03. Cenę wierzytelności określono w § 4 umowy na 50 000 zł, przy czym miała ona być płatna w częściach: 3 000 zł w dniu podpisania umowy oraz 47 000 zł do dnia 31 grudnia 2009 r. Brak płatności w tym terminie miał skutkować rozwiązaniem umowy i zwrotnym przelewem wierzytelności. W imieniu P. M. T. spółki z o.o. występowała G. K. - prokurent oraz A. L. - członek zarządu. Natomiast F. spółka z o.o. była reprezentowana przez prezesa zarządu W. P. Umowa cesji wyżej wymieniona nie została rozwiązana ani też nie zawarto umowy cesji zwrotnej. Strony zawarły natomiast szereg aneksów do tej umowy, w których przesuwano termin płatności ustalonej ceny. W ostatnim aneksie z dnia 31 grudnia 2013 r., strony umowy przesunęły termin płatności na dzień 30 kwietnia 2014 r.

Jedynymi członkami zarządu Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. w okresie powstania wierzytelności względem P. M. T. spółki z o.o., w dacie powstania tytułu wykonawczego oraz w czasie trwania postępowania upadłościowego (a także do chwili obecnej) byli pozwani.

W dniu 28 marca 2009 r. (data stempla pocztowego) F. spółka z o.o. złożyła w Sądzie wnioski o zawezwanie do próby ugodowej Z. N. oraz D. Z., jako członków zarządu Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o., odpowiedzialnych na

podstawie art. 299 k.s.h. za zobowiązanie tej spółki, stwierdzone nakazem zapłaty z dnia 12 marca 2003 r., VI GNc .../03. Sprawy zarejestrowano pod sygnaturami akt IV GCo .../09 oraz IV GCo .../09. Z powodu niestawiennictwa zawezwanych na posiedzeniach wyznaczonych w dniu 17 czerwca 2009 r., przewodniczący stwierdził w protokołach, że do zawarcia ugody sądowej nie doszło.

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo oparte na podstawie art. 299 k.s.h. było zasadne. Pozwani byli członkami zarządu spółki będącej dłużnikiem strony powodowej. Natomiast egzekucja, której przedmiotem była wierzytelność nabyta przez stronę powodową, okazała się bezskuteczna. Pozwani pełnili funkcje zarówno w czasie powstania niespłaconych zaległości, w dniu wydania przez Sąd nakazu zapłaty (12 marca 2003 r.) oraz w okresie trwania postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości. Strona powodowa, przedkładając postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego, w sposób wystarczający wykazała, że egzekucja (generalna) względem dłużnej spółki, okazała się bezskuteczna.

Odnosząc się do zarzutu pozwanych braku po stronie powodowej legitymacji procesowej, Sąd uznał, że umowa cesji wierzytelności została zawarta w sposób prawidłowy. Występująca w treści dokumentu rozbieżność w datach została należycie wyjaśniona innym dowodem, z którego wynikało, że projekt umowy został przygotowany w dniu 28 kwietnia 2008 r., jednakże w tej dacie cesjonariusz (prawidłowo cedent) nie dysponował tytułem wykonawczym, wobec czego musiał przed ostatecznym zawarciem umowy cesji wystąpić do sądu o wydanie tytułu wykonawczego. Umowa została skutecznie zawarta dopiero w dniu 27 lutego 2009 r., kiedy to strony złożyły zgodne oświadczenia woli. Na potrzeby oceny ważności umowy Sąd ustalił, że strony umowy cesji były prawidłowo reprezentowane w czasie jej zawierania. Pozwani podnieśli również, iż strona powodowa nie zapłaciła całości wynagrodzenia cedentowi lub nie spisano kolejnego aneksu, przedłużającego termin płatności, co skutkowało tym, że na mocy § 4 ust. 3 umowy cesji, umowa została rozwiązana. Jednakże na tę okoliczność, strona powodowa przedłożyła dowód w postaci aneksu do umowy cesji zawartego w dniu 31 grudnia 2013 r., zgodnie z którym termin płatności pozostałej części wynagrodzenia został przesunięty na dzień 30 kwietnia 2014 r.

Wobec powyższego należało uznać, że umowa nie została rozwiązana. Z tych przyczyn Sąd uznał za niezasadny zarzut braku legitymacji procesowej.

Niezasadny był, podniesiony przez pozwanych, zarzut przedawnienia roszczenia w zakresie dotyczącym części odsetek wymagalnych na trzy lata przed wytoczeniem powództwa. Do roszczeń wierzycieli spółki z o.o. przeciwko członkom jej zarządu mają zastosowania przepisy o przedawnieniu roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym - art. 442 § 1 k.c. Trzyletni termin przedawnienia liczy się od dowiedzenia się przez wierzyciela o bezskuteczności egzekucji w stosunku do spółki. Ponieważ postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego wydano w dniu 28 marca 2006 r., a zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń Sądu w dniu 29 marca 2006 r., to dopiero wówczas wierzyciel mógł się dowiedzieć o fakcie bezskuteczności egzekucji i od tego momentu należało liczyć bieg przedawnienia roszczenia. Wniesienie w dniu 28 marca 2009 r. wniosków o zawezwanie do próby ugodowej skutecznie ten bieg przerwało. Bieg przedawnienia zaczął biec na nowo dopiero po przeprowadzeniu posiedzenia pojednawczego w dniu 17 czerwca 2009 r., na które pozwani się nie stawili. Bieg przedawnienia został ponownie przerwany, przed upływem 3 lat, poprzez wniesienie pozwu w dniu 15 czerwca 2012 r. Odnosnie do odsetek wskazał również, iż nie były to odsetki od zobowiązań pozwanych, a od zobowiązań spółki. W konsekwencji są częścią roszczenia odszkodowawczego przysługującego stronie powodowej od pozwanych. Zarzut przedawnienia należało więc odnieść do całego roszczenia, co obligowało Sąd do zbadania, czy całe roszczenie się przedawniło.

Pozwani nie wykazali, że we właściwym czasie złożono wniosek o ogłoszenie upadłości ani też, iż pomimo niezgłoszenia tego wniosku strona powodowa i tak nie poniosła szkody.

Wyrokiem z dnia 14 maja 2015 r. Sąd Okręgowy we W. oddalił apelację pozwanych wniesioną od wyroku Sądu pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji. W szczególności za prawidłowe uznał ustalenie, że umowa cesji wierzytelności zawarta została skutecznie w dniu 27 lutego 2009 r.

Za nietrafny uznał zarzut pozwanych, że Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę, iż w umowie z dnia 21 kwietnia 2008 r. w jej § 2 wskazano, że wierzytelność cedenta wynika z faktur VAT, a nie z orzeczenia sądowego. Przedmiotem umowy przelewu była wierzytelność wynikająca z nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w L. w dniu 12 marca 2003 r. (sygn. akt VI GNc ...4/03). Wierzytelność ta została w dostateczny sposób skonkretyzowana i oznaczona przez strony, a fakt dodatkowego powołania się na faktury VAT, stanowiące załącznik do umowy, w kontekście innych zapisów umowy nie ma istotnego znaczenia dla prawidłowej identyfikacji przedmiotu umowy przelewu.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia były motywy, jakimi kierowała się strona powodowa, zawierając umowę przelewu wierzytelności. Na ocenę zasadności powództwa nie miało wpływu to, że cedent zawarł umowę przelewu wierzytelności przysługującej mu wobec pozwanych za jedynie nieznaczną część jej wartości. Z powyższego nie wynika zasadność zarzutu nieważności samej umowy (jej pozorności), czy też braku legitymacji powodowej spółki.

Sąd Okręgowy nie podzielił także zarzutu, błędnego uznania mocy dowodowej kserokopii aneksu z dnia 31 grudnia 2013 r. do umowy przelewu wierzytelności. Dokument ten okazywany był pozwanym podczas rozprawy w dniu 6 marca 2014 r. na ich wyraźne żądanie. Pozwani mieli zatem możliwość bezpośredniego odniesienia się do jego treści. Poza tym okoliczności wynikające z aneksu nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy skoro § 4 ust. 3 umowy przelewu wierzytelności nie zawiera warunku rozwiązującego tę umowę. Nie jest bowiem warunkiem umowy przelewu wierzytelności zapłata ceny w wykonaniu tej umowy, a jeżeli cena ta nie została zapłacona, to do skutków niewykonania takiego zobowiązania z umowy wzajemnej mają zastosowanie przepisy art. 487-497 k.c., a nie art. 89 k.c. W aktach sprawy nie ma zaś dowodu wskazującego na to, że strony umowy przelewu od niej odstąpiły. Należało zatem przyjąć, że umowa nadal obowiązuje. Zasady wzajemnych rozliczeń stron umowy przelewu nie mają wpływu na treść i rozmiar zobowiązania pozwanych.

Podzielił Sąd Okręgowy ocenę Sądu pierwszej instancji, że pozwani nie wykazali przesłanek uwalniających ich od odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia wskazał, że w myśl art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Wierzytelności stanowiące przedmiot cesji zostały stwierdzone prawomocnym nakazem zapłaty, a zatem w dacie zawarcia umowy przelewu wierzytelności nie były to wierzytelności przedawnione. Za prawidłową uznał ocenę, że przewidziany w art. 442¹ § 1 k.c. termin przedawnienia biegnie w przypadku roszczenia z art. 299 § 1 k.s.h. na ogół od dnia bezskuteczności egzekucji wierzytelności objętej tytułem egzekucyjnym wystawionym przeciwko spółce. Termin ten należało więc liczyć od daty wywieszenia na tablicy ogłoszeń w dniu 29 marca 2006 r. postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego wobec Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. we W. z powodu braku środków na pokrycie jego kosztów. Dopiero bowiem wtedy wierzyciel dowiedział się o fakcie bezskuteczności egzekucji. Wniesienie w dniu 28 marca 2009 r. wniosków o zawezwanie do próby ugodowej przerwało bieg powyższego terminu, który zaczął biec na nowo po przeprowadzeniu posiedzenia pojednawczego w dniu 17 czerwca 2009 r. i którego bieg został ponownie przerwany przez wniesienie pozwu w dniu 15 czerwca 2012 r.

Sąd Okręgowy za nieuzasadniony uznał zarzut naruszenia art. 5 k.c., uznając, że nie zachodziły w sprawie wyjątkowe okoliczności uzasadniające przyznanie pozwanym ochrony prawnej na tej podstawie prawnej.

Za nietrafny uznał także zarzut naruszenia art. 357¹ k.c., gdyż przepis ten znajduje zastosowanie w umownych stosunkach obligacyjnych i nie można go stosować w stosunku do roszczeń odszkodowawczych, którym było roszczenie objęte pozwem.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony w całości skargą kasacyjną wniesioną przez pozwanych. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucono w niej naruszenie przepisów: art. 788 § 1 k.p.c., art. 196 § 1 k.p.c.,

art. 382 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c., art. 378 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., art. 139 § 3 i § 4 k.p.c. i art. 385 k.p.c. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzucono naruszenie przepisów: art. 509 § 1 k.c. w zw. z art. 510 § 1 k.c., art. 510 § 1 k.c., art. 353 k.c. w zw. z § 4 ust. 3 umowy przelewu wierzytelności z późniejszymi aneksami, art. od 487 k.c. do 497 k.c. w zw. z art. 353 k.c. w zw. z § 4 ust. 3 umowy przelewu wierzytelności z późniejszymi aneksami, art. 509. k.c. w zw. z art. 353 k.c. w zw. z § 4 ust. 3 umowy przelewu wierzytelności z późniejszymi aneksami, art. 299 § 1 i § 2 k.s.h. w zw. z art. 455 k.c., art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c., art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 442¹ k.c. w zw. z art. 123 k.c. i art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 442¹ k.c. w zw. z art. 123 k.c. Pozwani wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 788 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie pozwani uzasadnili niezasadnym przyjęciem przez Sąd, że powódce przysługuje wierzytelność wynikająca z tytułu egzekucyjnego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 marca 2003 r., VI GNc ...4/03 wydanego na rzecz P. M. T. spółki z o.o. przeciwko Towarzystwu Leasingowemu B. spółce z o.o., pomimo zawarcia przez powódkę z P. M. T. spółką z o.o. umowy cesji wierzytelności dnia 27 lutego 2009 r., a więc po powstaniu powyższego tytułu egzekucyjnego, w formie dokumentu prywatnego w zwykłej formie pisemnej, nie natomiast - jak wymaga wymieniony przepis - w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym i tym samym nie spełnienia przesłanek do nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci wyżej wymienionego nakazu zapłaty. Ponadto zarzut naruszenia tego przepisu skarżący uzasadnili także jego niezastosowaniem i przyjęciem przez Sąd, że powódce przysługuje w stosunku do pozwanych wierzytelność wynikająca z tytułu egzekucyjnego w postaci wyżej wymienionego nakazu zapłaty, mimo że powódka nigdy nie uzyskała na swoją rzecz klauzuli wykonalności na wierzytelność stwierdzoną tym nakazem zapłaty i tym samym nie

była uprawniona do dochodzenia wierzytelności wynikającej z tego tytułu od Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. ani od pozwanych.

Zgodnie z art. 788 § 1 k.p.c., jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Już z samej treści tego przepisu wynika, że ma on zastosowanie dopiero wówczas, gdy prawa i obowiązki po powstaniu tytułu egzekucyjnego (lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu) przeszły na inną osobę. Jest więc oczywiste, że przepis ten nie zawiera warunków, których spełnienie powoduje przejście tych praw lub obowiązków na inną osobę, lecz jedynie warunki, które muszą być spełnione, aby w sposób uproszczony, tj. w sposób przewidziany w art. 788 § 1 k.p.c., możliwe było nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na rzecz lub przeciwko osobie, jeżeli przeszły one już na inną osobę niż wymienioną w tym tytule. Przejście praw i obowiązków, także tych, których istnienie zostało potwierdzone w tytule egzekucyjnym nastąpić może w sytuacjach i według zasad określonych w przepisach prawa cywilnego materialnego, w tym na podstawie umowy przelewu wierzytelności (art. 509 k.c. i nast.). Odnośnie do formy tej umowy ma zastosowanie art. 511 k.c., zgodnie z którym, jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony. Forma umowy przelewu wierzytelności nie jest uregulowana w art. 788 § 1 k.p.c. Spełnienie warunków co do formy przewidzianych w tym przepisie, jak już wyżej stwierdzono, umożliwia jedynie uzyskanie w sposób uproszczony, poprzez złożenie odpowiedniego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności i odpowiednich, przewidzianych w art. 788 § 1 k.p.c. dokumentów, klauzuli wykonalności m.in. przez nabywcę wierzytelności na podstawie umowy przelewu wierzytelności. Nabycie praw, których posiadanie przez poprzednika prawnego potwierdza tytuł egzekucyjny, może być wykazywane w innym postępowaniu sądowym wszelkimi dopuszczalnymi dowodami, jeżeli jest istotne dla rozstrzygnięcia sprawy będącej przedmiotem tego postępowania, a strona powołująca się na ich nabycie nie

dysponuje tytułem egzekucyjnym z klauzulą nadaną na jej rzecz w trybie art. 788 § 1 k.p.c.

Przedmiotem umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 27 lutego 2009 r. (datowanej na dzień 21 kwietnia 2008 r.) była, według ustaleń Sądów *meriti*, wierzytelność przysługująca P. M. T. spółce z o.o. w L. przeciwko dłużnikowi Towarzystwu Leasingowemu B. spółce z o.o. we W. Ochrona wierzyciela spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest szczególna w tym sensie, że ulega wzmocnieniu przez regulację zawartą w art. 299 § 1 k.s.h. przewidującego subsydiarną odpowiedzialność członków zarządu tego rodzaju spółki w sytuacji, w której egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że wierzyciel powołujący się na bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie może pozwać członka zarządu tej spółki na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. (poprzednio art. 298 § 1 k.h.) bez uprzedniego uzyskania tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce (por. m.in. uchwała z dnia 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99, OSNC 1999, nr 12, poz. 203 oraz wyrok z dnia 21 września 2005 r., V CK 129/05, Mon. Prawn. 2005, nr 20, s. 972). Z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, że były spełnione wszystkie warunki, od których istnienia uzależniona była przewidziana w art. 299 § 1 k.s.h. subsydiarna odpowiedzialność pozwanych jako członków zarządu za dług Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. we W. stwierdzony w nakazie zapłaty z dnia 12 marca 2003 r. Sądu Okręgowego w L. o sygn. akt VI GNc ...4/03. Pierwszy wierzyciel, który następnie dokonał cesji wierzytelności umową z dnia 21 kwietnia 2008 r. - abstrahując w tym miejscu uzasadnienia od innych zarzutów skargi kasacyjnej kwestionujących skuteczność tej umowy oraz że dotyczyła ona właśnie wyżej wymienionej wierzytelności - dysponował tytułem egzekucyjnym przeciwko dłużnikowi - spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, przeciwko któremu egzekucja okazała się bezskuteczna, a jednocześnie nie ustalono w sprawie, aby zachodziły w stosunku do pozwanych przesłanki określone w art. 299 § 2 k.s.h. zwalniające ich od subsydiarnej odpowiedzialności wynikającej z art. 299 § 1 k.s.h. za długi spółki, w której pełnili funkcję członków zarządu.

Zgodnie z art. 509 § 2 k.c., wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki.

Na podstawie tego przepisu, ujmując rzecz obrazowo, cesjonariusz wchodzi w sytuację prawną cedenta (por. por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2006 r., IV CSK 224/06, nie publ., z dnia 11 grudnia 2009 r., V CSK 184/09, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 86, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2010 r., V CSK 376/09, nie publ.). W wyniku przelewu wierzytelności w stosunku do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przechodzą na podstawie art. 509 § 2 k.c. na nabywcę wierzytelności także związane z tą wierzytelnością roszczenia odszkodowawcze przeciwko członkom zarządu spółki przewidziane w art. 299 § 1 k.s.h. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2006 r., V CSK 319/06, Glosa 2007, nr 4, s. 12, z dnia 30 września 2008 r., III CSK 12/08 oraz z dnia 12 kwietnia 2012 r., II CSK 390/11 - nie publ.). Zatem na podstawie umowy przelewu wierzytelności stwierdzonej nakazem zapłaty z dnia 12 marca 2003 r. Sądu Okręgowego w L. powódka nabyła także prawo do dochodzenia przeciwko pozwanym roszczenia o charakterze odszkodowawczym na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. bez konieczności nadawania na jej rzecz klauzuli wykonalności wymienionemu nakazowi zapłaty w trybie art. 788 § 1 k.p.c. skoro przesłanki tej odpowiedzialności, przewidziane w art. 299 § 1 k.s.h., ziściły się przed zawarciem umowy przelewu wierzytelności, tj. według oceny Sądu drugiej instancji, w dniu 29 marca 2006 r. - z chwilą dowiedzenia się wierzyciela o bezskuteczności egzekucji.

Uwzględniając wyżej przytoczone argumenty za nieuzasadniony należy uznać nie tylko zarzut naruszenia art. 788 § 1 k.p.c., ale także zarzut naruszenia art. 196 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że F. spółka z o.o. we W. była uprawniona do występowania w niniejszej sprawie po stronie powodowej, pomimo nie przysługiwania jej legitymacji czynnej ze względu na brak klauzuli wykonalności wydanej na jej rzecz nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 marca 2003 r., sygn. akt VI GNc ...4/03 i w konsekwencji nie stania się następcą prawnym P. M. T. spółki z o.o. i tym samym braku podstaw do dochodzenia wierzytelności wynikającej z wydanego na rzecz P. M. T. Spółki z o.o. wyżej wymienionego nakazu zapłaty od Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. oraz od pozwanych. Nie zachodziła bowiem w sprawie sytuacja, która powodowałaby konieczność

zawezwania do udziału w sprawie innej osoby. Niezależnie od tego przepis art. 196 § 1 k.p.c. jest adresowany do sądu pierwszej instancji. W postępowaniu apelacyjnym sąd nie mógłby więc dokonać czynności, o których mowa w tym przepisie. Z tej przyczyny naruszenie tego przepisu przez sąd drugiej instancji mogłoby nastąpić jedynie wówczas, gdyby sąd ten wadliwie ocenił podniesiony w apelacji zarzut naruszenia tego przepisu przez sąd pierwszej instancji. Taka sytuacja w sprawie nie miała miejsca, gdyż zarzutu naruszenia tego przepisu nie podniesiono w apelacjach pozwanych. Poza tym zastosowanie art. 196 § 1 k.p.c. może mieć miejsce wtedy, gdy nie tylko okaże się, że powództwo zostało wniesione nie przez osobę, która powinna występować w sprawie w charakterze powoda, ale ponadto, gdy wniosek o jej zawiadomienie o toczącym się procesie złoży powód, co w sprawie nie miało miejsca.

Z ostatnio wymienionych przyczyn za nieuzasadniony należy uznać także zarzut naruszenia art. 196 § 1 k.p.c., co skarżący wiązali z jego niewłaściwym zastosowaniem i przyjęciem przez Sąd Okręgowy we W., że F. spółka z o.o. była uprawniona do występowania w niniejszej sprawie po stronie powodowej, pomimo nie przysługiwania jej legitymacji czynnej ze względu na rozwiązanie umowy przelewu wierzytelności skutkujące powrotem wierzytelności do zbywcy (cedenta). Niezależnie bowiem - co będzie przedmiotem dalszych rozważań – od prawidłowości oceny przez Sąd Okręgowy podniesionego przez pozwanych zarzutu rozwiązania umowy przelewu wierzytelności Sąd drugiej instancji nie mógł naruszyć art. 196 § 1 k.p.c. nawet gdyby założyć hipotetycznie, że umowa przelewu wierzytelności została rozwiązana przed dniem wyrokowania przez Sąd Okręgowy.

Zarzut naruszenia art. 382 w zw. z art. 245 k.p.c. pozwani motywowali jego niewłaściwym zastosowaniem i wydaniem wyroku w oparciu o kserokopię aneksu z dnia 31 grudnia 2013 r. do umowy przelewu wierzytelności datowanej na dzień 21 kwietnia 2009 r., a zawartej według ustaleń Sądu dnia 27 lutego 2009 r. Odnosząc się do tego zarzutu należy stwierdzić, że Sąd drugiej instancji uznał za nieuzasadnione podniesione w apelacji zarzuty naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów postępowania poprzez przydanie znaczenia dowodu w sprawie kserokopii aneksu z dnia 31 grudnia 2013 r. Innymi słowy, niepoświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopię dokumentu (k. 297) Sąd drugiej instancji uznał

za dokument (tożsamy z dokumentem odzwierciedlonym na tej kserokopii), z tej przyczyny, że została ona okazana pozwanym na rozprawie przed Sądem Rejonowym w dniu 6 marca 2014 r., na ich żądanie. Wbrew jednak stanowisku Sądu drugiej instancji, okazanie pozwanym na rozprawie miałoby znaczenie dla oceny zasadności zarzutu apelacyjnego związanego z aneksem wówczas, gdyby okazano im oryginał dokumentu odzwierciedlonego na kserokopii, a nie samą niepoświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopię tego dokumentu. Poza tym, mimo okazania kserokopii dokumentu, Sąd pierwszej instancji nie wydał żadnego postanowienia o przeprowadzeniu dowodu z dokumentu, czy też z kserokopii dokumentu, co umożliwiałoby pozwanym podniesienie jeszcze przed wydaniem wyroku zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c., co do uznania dowodu z kserokopii dokumentu za tożsamego z dowodem z samego dokumentu lub jego prawidłowo sporządzonym odpisem. Tymczasem, zgodnie z art. 129 § 1 k.p.c., strona powołująca się w piśmie na dokument obowiązana jest na żądanie przeciwnika złożyć oryginał dokumentu w sądzie jeszcze przed rozprawą. Natomiast art. 129 § 2 k.p.c. pozwala stronie zamiast oryginału dokumentu złożyć odpis dokumentu, jeżeli za zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Jeżeli więc Sąd pierwszej instancji, wbrew tym przepisom, potraktował kserokopię dokumentu za tożsamą z oryginałem dokumentu lub jego odpisem, czemu dał wyraz dopiero w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a co zostało wytknięte w apelacji, to obowiązkiem Sądu drugiej instancji było sanowanie tego uchybienia przez zażądanie od strony poświadczenia kserokopii dokumentu, zgodnie z art. 129 § 2 k.p.c. względnie zażądanie, jak przewiduje to art. 129 § 4 k.p.c., przedłożenia oryginału dokumentu. Zaniechanie podjęcia tych czynności uzasadnia uznanie za uzasadnionego zarzutu naruszenia art. 382 w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez nieuzasadnione uznanie niepoświadczonej za zgodność z oryginałem kserokopii dokumentu prywatnego za równoznaczną z dokumentem prywatnym w nim odzwierciedlonym i oparcia rozstrzygnięcia z uwzględnieniem tego dowodu. Wbrew przy tym stanowisku Sądu Okręgowego, dowód ten był istotny dla rozstrzygnięcia sprawy, co zostanie wyjaśnione w dalszej części

uzasadnienia. Zatem stwierdzone uchybienie procesowe mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Nieuzasadniony jest natomiast zarzut naruszenia art. 378 w zw. z art. 382 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kwoty stanowiącej zobowiązanie Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o., pomimo podniesienia przysługującego pozwany wobec powódki zarzutu przedawnienia roszczenia. Wyżej wskazane przepisy określają zakres kognicji (art. 378 k.p.c.) oraz podstawę orzeczenia sądu drugiej instancji (art. 382 k.p.c.). Ze względu na to, że pozwani podnieśli w sprawie zarzut przedawnienia dochodzonego przez powódkę roszczenia, a ponadto w związku z jego nieuwzględnieniem podnieśli w apelacji odpowiedni zarzut kwestionujący stanowisko Sądu pierwszej instancji, obowiązkiem Sądu drugiej instancji było odniesienie się do podniesionego zarzutu na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Wypełnił te obowiązki Sąd drugiej instancji, który na potrzeby oceny zarzutu przedawnienia roszczenia ustalił wszystkie istotne dla jego rozstrzygnięcia fakty na podstawie wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów przy uwzględnieniu także stanowisk obu stron. Inną rzeczą jest natomiast to, czy przy uwzględnieniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia prawidłowa była ocena sądu podniesionego w sprawie zarzutu przedawnienia. Ponieważ możliwość podniesienia przez stronę zarzutu przedawnienia roszczenia wynika z przepisów prawa materialnego, jedynie na tej płaszczyźnie, a nie na płaszczyźnie naruszenia przepisów postępowania, można kwestionować prawidłowość oceny sądu tego zarzutu, o ile przyczyną jego nieuwzględnienia nie było pominięcie części materiału zebranego w postępowaniu, lecz jego wadliwa ocena, według właściwych przepisów prawa materialnego.

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 139 § 3 i § 4 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd Okręgowy w W., iż doręczenie pozwanemu D. Z. zawiadomienia do próby ugodowej na adres wskazany w Krajowym Rejestrze Sądowym było skuteczne, pomimo nie poinformowania pozwanego przez Sąd rejestrowy o skutkach nie powiadomienia o zmianie miejsca zamieszkania, co doprowadziło do błędnego uznania, iż zawiadomienie do próby ugodowej przerwało bieg przedawnienia roszczeń wobec tego pozwanego za długi spółki Towarzystwa

Leasingowego B. spółki z o.o. Pomijając, że ustalenia faktyczne poczynione w sprawie nie były wystarczające, aby ocenić słuszność zarzutu nieprawidłowości doręczenia pozwanemu D. Z. zawiadomienia do próby ugodowej, to ich ustalenie nie miałoby wpływu na wynik sprawy. Zarzut ten wiąże się bowiem ściśle z drugim zarzutem podniesionym w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., a mianowicie naruszenia art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 442¹ k.c. w zw. z art. 123 k.c. przez uznanie, że doszło do przerwania biegu przedawnienia względem D. Z. podczas, gdy zawiadomienie do próby ugodowej nie zostało doręczone temu pozwanemu na jego adres zamieszkania i tym samym nie wywiera skutku prawnego w postaci przerwania biegu przedawnienia. Należy jednak uwzględnić, że zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. W świetle tego przepisu dla wywołania przewidzianego w nim skutku prawnego (przerwania biegu przedawnienia) istotne jest podjęcie czynności przed sądem, a nie doręczenie, w tym przypadku, zawiadomienia do próby ugodowej pozwanemu D. Z. Gdyby założyć hipotetycznie, że nie doszło do skutecznego doręczenia pozwanemu zawiadomienia do próby ugodowej oznaczałoby to konieczność powtórzenia tej czynności przez sąd. Nieprawidłowe doręczenie pozwanemu zawiadomienia do próby ugodowej nie powodowałoby zniweczenia skutków wynikających z art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. przedsięwziętych przed sądem czynności wobec tego pozwanego w postaci przerwy biegu przedawnienia. Co najwyżej mogłoby skutkować tym, że zgodnie z art. 124 § 2 zd. 2 k.c. nie biegłby na nowo termin przedawnienia (art. 124 § 1 k.c.), dopóki postępowanie to nie zostałoby prawidłowo zakończone.

Za chybiony uznać należy zarzut naruszenia art. 385 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i oddalenie apelacji pozwanych pomimo, iż apelacja pozwanych nie była bezzasadna. Zarzut ten podniesiony samodzielnie jest trafny wówczas, gdy sąd drugiej instancji oddał apelację, mimo uznania, że jest ona w całości albo w części zasadna. Taka sytuacja w sprawie nie miała miejsca, skoro Sąd Okręgowy oddalił apelację z tej przyczyny, że uznał je za niezasadne.

Zarzut naruszenia art. 509 § 1 k.c. w zw. z art. 510 § 1 k.c. pozwani uzasadnili jego błędną wykładnią i niewłaściwym zastosowaniem polegającym na

uznaniu, iż umową przelewu wierzytelności datowaną na dzień 21 kwietnia 2009 r., a zawartą według ustaleń Sądu dnia 27 lutego 2009 r., doszło do przeniesienia wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 marca 2003 r., sygn. akt VI GNc ...4/03, podczas gdy, jak wynika z treści wyżej wymienionej umowy przelewu wierzytelności, powyższą umową przelewu przeniesiono wierzytelność wynikającą z faktur VAT wskazanych według treści umowy w załączniku do umowy przelewu wierzytelności, który nigdy nie został przedstawiony w toku postępowania i tym samym dokonanie błędnej wykładni przez Sąd drugiej instancji, iż pomiędzy wierzytelnością wynikającą z wyżej wymienionego nakazu zapłaty, a wierzytelnością wynikającą z faktur VAT, wskazanych według treści umowy w załączniku do umowy przelewu wierzytelności, zachodzi tożsamość przedmiotowa. Sformułowany wyżej zarzut w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej (z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) w istocie zmierza do zakwestionowania ustaleń faktycznych Sądu *meriti*, dokonanych na podstawie analizy wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie. Na ich podstawie Sądy obu instancji oceniły, że zachodziła tożsamość przedmiotowa pomiędzy wierzytelnością, o której mowa w umowie przelewu wierzytelności, a wierzytelnością ujętą w nakazie zapłaty z dnia 12 marca 2003 r. Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, natomiast według art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Z tych przyczyn zarzut ten uchylał się spod kontroli kasacyjnej.

Z tych samych względów za nieuzasadniony należy uznać także zarzut naruszenia art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 442¹ k.c. w zw. z art. 123 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w uznaniu, iż nie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia, podczas gdy zawezwanie do próby ugodowej nie dotyczyło wierzytelności objętej umową przelewu wierzytelności datowanej na dzień 21 kwietnia 2008 r., a zawartej według ustaleń Sądu dnia 27 lutego 2009 r., lecz wierzytelności, do której powódce nie przysługiwał tytuł prawny i tym samym nie posiadała ona legitymacji procesowej do zawezwania pozwanych do próby ugodowej co do zapłaty wierzytelności

wynikającej z wydanego na rzecz P. M. T. spółki z o.o. przeciwko Towarzystwu Leasingowemu B. spółce z o.o. nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 marca 2003 r., sygn. akt. VI GNc ...4/03 i w konsekwencji wobec braku tożsamości przedmiotowej pomiędzy wierzytelnością wskazaną w zawezwaniu do próby ugodowej, a wynikającą z wyżej wymienionej umowy przelewu wierzytelności, nie doszło do przerywania biegu terminu przedawnienia roszczeń przeciwko członkom zarządu za długi spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zarzut ten opiera się bowiem na założeniu braku tożsamości przedmiotowej wierzytelności, której dotyczył nakaz zapłaty i umowa przelewu wierzytelności, co jest sprzeczne z wiążącym Sąd Najwyższy ustaleniem Sądu drugiej instancji, że taka tożsamość zachodziła. Ocena zarzutu naruszenia prawa materialnego jest natomiast dokonywana na podstawie ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę wydania wyroku zaskarżonego skargą kasacyjną.

Pozwani w ramach całej grupy zarzutów naruszenia prawa materialnego, tj. art. 510 § 1 k.c., art. 353 k.c. w zw. z § 4 ust. 3 umowy przelewu wierzytelności, art. od 487 k.c. do 497 k.c. w zw. z art. 353 k.c. w zw. z § 4 ust. 3 umowy przelewu wierzytelności z późniejszymi aneksami oraz art. 509. k.c. w zw. z art. 353 k.c. w zw. z § 4 ust. 3 umowy przelewu wierzytelności z późniejszymi aneksami - kwestionowali prawidłowość oceny Sądu drugiej instancji, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a ściślej dla ustalenia legitymacji czynnej powódki, miało ustalenie, czy doszło do zapłaty przez powódkę jako cesjonariusza na rzecz cedenta (P. M. T. spółki z o.o. w L.) ustalonej w umowie przelewu wierzytelności ceny za nabytą wierzytelność. Sąd drugiej instancji, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2011 r., V CSK 277/10, przyjął, że do skutków niewykonania zobowiązania z umowy wzajemnej mają zastosowanie przepisy art. 487-497 k.c., a nie art. 89 k.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie tylko w wyżej powołanym wyroku wyrażono stanowisko, według którego nie jest warunkiem umowy przelewu wierzytelności zapłata ceny przez nabywcę (por. m.in. wyrok z dnia 5 stycznia 2005 r., II CK 343/04, „Izba Cywilna” 2005, nr 11, s. 47). Jego konsekwencją jest to, że niezapłacenie ceny za nabytą wierzytelność podlega ocenie według przepisów regulujących wykonywanie zobowiązań i nie może być traktowane jako warunek rozwiązujący umowę przelewu wierzytelności. Jednakże

w orzecznictwie wyrażono także pogląd przeciwny, a mianowicie, że w umowach, których następstwem zbycia był przelew wierzytelności pod warunkiem rozwiązującym, iż nabywca zapłaci cenę, a w braku zapłaty umowa traci moc, można zastrzec zarówno warunek rozwiązujący, jak i zawieszający (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2011 r., IV CSK 358/10, OSNC 2011, nr 12, poz. 136). Pogląd ten opiera się na ocenie, że spełnienie świadczenia może być warunkiem w rozumieniu art. 89 k.c., gdyż zapłata nie zawsze jest zdarzeniem całkowicie zależnym od woli dłużnika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2007 r., IV CSK 118/07, OSP 2008, nr 12, poz. 125 oraz z dnia 17 marca 2011 r., IV CSK 358/10, OSNC 2011, nr 12, poz. 136). Ten kierunek wykładni, podkreślający konieczność uwzględnienia, w jak najszerszym zakresie, woli podmiotów uczestniczących w obrocie, o ile przyjęte w umowach rozwiązania nie przekraczają granic swobody umów określonych przepisem art. 353¹ k.c. - do którego przychyła się także Sąd Najwyższy w składzie obecnym – uznać należy obecnie za dominujący (por. postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2013 r., III CZP 85/12, OSNC 2013, nr 11, poz. 132). Uwzględniając to stanowisko, wbrew stanowisku Sądu drugiej instancji, ze względu na treść § 4 ust. 3 umowy cesji w sprawie istotną okolicznością było nie tylko to, czy zawarto w dniu 31 grudnia 2013 r. kolejny aneks przedłużający termin zapłaty reszty ceny przez powódkę jako cesjonariusza, ale także to, czy cena ta w dniu wyrokowania przez Sąd Okręgowy została zapłacona. Brak zapłaty ceny, co według treści aneksu miało nastąpić przed dniem wydania wyroku przez Sąd Okręgowy, mógł mieć więc znaczenie dla oceny legitymacji czynnej powódki, oczywiście przy uwzględnieniu także normy wyrażonej w art. 192 pkt 3 k.p.c. Dodać należy, iż na obie wyżej wskazane okoliczności strona powodowa na etapie postępowania kasacyjnego przedłożyła dokumenty. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, jak już wcześniej wskazano, jest związany stanem faktycznym stanowiącym podstawę zaskarżonego orzeczenia. Ponadto w postępowaniu kasacyjnym nie można powoływać nowych faktów i dowodów (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Konsekwencją tych regulacji jest to, że Sąd Najwyższy nie może prowadzić postępowania dowodowego z wyjątkiem dotyczącym okoliczności mających znaczenie dla oceny ewentualnej nieważności

postępowania. Biorąc to pod uwagę należy uznać za uzasadnioną tę grupę zarzutów naruszenia prawa materialnego, która opiera się na kwestionowaniu stanowiska Sądu drugiej instancji, że zapłata przez powódkę części ceny za nabytą wierzytelność nie miała znaczenia dla ustalenia legitymacji czynnej powódki w związku z treścią § 4 ust. 3 umowy cesji wierzytelności, który przewidywał że umowa przelewu wierzytelności uległa rozwiązaniu wskutek nie dokonania przez powódkę płatności za wskazaną w umowie wierzytelność.

Uzasadniony jest zarzut naruszenia art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i w następstwie tego wadliwe jego niezastosowanie poprzez ustalenie przez Sąd wymagalności zasądzonych odsetek od odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 299 k.s.h. według dat wymagalności określonych wobec Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. w nakazie zapłaty Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 marca 2003 r., sygn. akt. VI GNC ...4/03, a nie od chwili wymagalności, ustalonej zgodnie z art. 455 k.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że odpowiedzialność członków zarządu na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. (poprzednio art. 298 § 1 k.h.) obejmuje nie tylko niewyegzekwowaną wierzytelność w jej nominalnej wysokości, ale także należne od spółki z o.o. odsetki za opóźnienie lub zwłokę w spłacie tej należności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 136). W wyroku z dnia 18 maja 2011 r., III CSK 228/10 (nie publ.) przyjęto, że odsetki od zobowiązania pieniężnego spółki mogą być liczone do chwili powstania roszczenia odszkodowawczego z art. 299 k.s.h., tj. do chwili, kiedy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna. Sąd Najwyższy, w składzie obecnym, podziela jednak wyrażony w piśmiennictwie prawniczym pogląd, że w ramach odszkodowania przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. niezaspokojony wierzyciel spółki z o.o. może dochodzić odsetek należnych od spółki z o.o. także za dalszy okres od chwili powstania roszczenia odszkodowawczego do chwili zażądania od członków zarządu spółki z o.o. zapłaty jej długów. W tym bowiem czasie na skutek niezaspokojenia roszczenia przez spółkę zakres szkody, za którą członkowie zarządu spółki z o.o. ponoszą odpowiedzialność, ulega zwiększeniu. Niewyegzekwowane od spółki odsetki za zwłokę lub opóźnienie dochodzone w ramach odszkodowania dochodzonego na

podstawie art. 299 § 1 k.s.h. (poprzednio art. 298 § 1 k.h.) powinny być zsumowane i wyrażone kwotowo (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, z dnia 21 maja 2004 r., III CK 55/03, z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 678/04, i z dnia 18 maja 2011 r., III CSK 228/10).

Niezaspokojonemu w postępowaniu egzekucyjnym wierzycielowi spółki z o.o. przysługują także od członków zarządu odpowiadających na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. odsetki na podstawie art. 481 k.c. za opóźnienie w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. Odsetek przysługujących na podstawie art. 481 k.c. nie można utożsamiać z odsetkami za zwłokę lub opóźnienie w nieterminowym uiszczeniu długu przez samą spółkę. Przysługujące na podstawie art. 481 k.c. odsetki mogą być dochodzone przez wierzyciela spółki od członków jej zarządu za opóźnienie, tj. od dnia wymagalności tego odszkodowania (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1998 r., III CKN 650/07, OSNC 1999, nr 3, poz. 64, z dnia 21 maja 2004 r., III CK 55/03, nie publ.). Ustalenie daty, od której należą się wierzycielowi spółki od członków zarządu odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego na podstawie art. 481 k.c. od kwoty odszkodowania z tytułu odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 299 k.s.h., powinno nastąpić z uwzględnieniem unormowania art. 455 k.c. Ponieważ termin wykonania tego zobowiązania nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, to powinno ono zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do jego wykonania. Zatem, przewidziane w art. 481 k.c. odsetki za opóźnienie spełnienia świadczenia pieniężnego przez członków zarządu należą się od chwili wymagalności roszczenia ustalonej stosownie do art. 455 k.c. (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22 oraz z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 678/04, nie publ.). Uwzględniając wyżej przytoczone argumenty uznać należy za uzasadniony zarzut ustalenia przez Sąd wymagalności zasądzonych odsetek od odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 299 k.s.h., według dat wymagalności określonych wobec Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. w nakazie zapłaty Sądu Okręgowego w L. z dnia

12 marca 2003 r., sygn. akt. VI GNc ...4/03, a nie od chwili wymagalności, ustalonej zgodnie z art. 455 k.c. Sąd Okręgowy nie rozróżnił bowiem odsetek należnych wierzycielowi od Towarzystwa Leasingowego B. spółki z o.o. i zasądzonych nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 marca 2003 r. - jako wchodzących w skład odszkodowania przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. - od odsetek należnych od pozwanych jako członków zarządu tej Spółki na podstawie art. 481 k.c. za opóźnienie w spełnieniu przez nich tego świadczenia odszkodowawczego. W konsekwencji, Sąd Okręgowy nie rozróżnił także daty wymagalności roszczenia odszkodowawczego z art. 299 § 1 k.s.h. - mogącego mieścić w sobie także odsetki należne od wyżej wymienionej Spółki wynikające z nakazu zapłaty od wymienionych w nim kwot częściowych składających się na kwotę 50 000 zł należności głównej - od którego można było zasądzić odsetki za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c., od wymagalności długu tej Spółki, co zostało uwzględnione w treści nakazu zapłaty przez zasądzenie odsetek od wskazanych tam kwot i dat. Sąd nie uwzględnił także, iż odsetki należne od tej Spółki, naliczone zgodnie z treścią nakazu zapłaty, mogły zostać uwzględnione tylko w ramach odszkodowania przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. po ich kapitalizacji i doliczeniu do sumy należności głównej wynikającej z nakazu zapłaty. Brak ich kapitalizacji przez powódkę i zasądzenie ich do dnia zapłaty oznacza, że zgłoszonego żądania dotyczącego odsetek nie można było traktować jako mieszczącego się w żądaniu zapłaty kwoty odszkodowania na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., lecz należało uznać jako żądanie zapłaty odsetek na podstawie art. 481 k.c. za opóźnienie w zapłacie przez pozwanych tego odszkodowania.

Z tych samych przyczyn za uzasadniony należy uznać zarzut naruszenia art. 299 § 1 i § 2 k.s.h. w zw. z art. 455 k.c. przez zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki odsetek ustawowych od kwot częściowych od dat wymagalności określonych w nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 marca 2003 r., sygn. akt. VI GNc ...4/03.

Z tych przyczyn na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

jw

eb